Poštnina plačana v gotovini.

Posamezna številka 1 Din.

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1
Tel. št. 73.

Leto XXI. Št. 40.
Kranj, 2. oktobra 1937

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40.- Din, polletno 20.- Din, četrtletno 10 Din.

Proč z mostninarji

Naš članek pod gornjim naslovom je vzbudil precej zanimanja ne samo v občini Mošnje temveč tudi po širni Gorenjski. Dobili smo precej vprašanj z več strani glede tega ter smo se radi točnejših informacij obrnili na kr. bansko upravo v Ljubljani. Tu smo pa dobili podatke, ki so nekaj v nasprotju z našim člankom ter jih objavljamo, da bo javnost popolnoma točno poučena o tej zadevi.

Občina Mošnje namreč ne izroča denarja, ki ga dobi kot mostnino pobrano na otoškem mostu banovini, temveč se mostnina steka v fond za vzdrževanje imenovanega občinskega mostu in pripadajoče občinske ceste. S tem mostninskim fondom upravlja občina Mošnje pod nadzorstvom tehničnega oddelka kr. banske uprave. To pobiranje mostnine pa je bilo sklenjeno sporazumno med zastopniki občine Mošnje, Ljubno in Ovsiše ter med zasebnimi mostnimi upravičenci, ki jih je zastopal g. Cvenkel iz Ljubnega, pri lokalni komisijski razpravi dne 19. septembra 1932. na Otočah. Pri tej razpravi je bilo sklenjeno, da se bo mostnina pobirala vse dotlej, dokler ne doseže mostninski fond zneska 1,500.000, kolikor so proračunani stroški za gradnjo novega železobetonskega mostu in nove občinske ceste iz Otoč na Brezje. Ta sporazum je posvedočila kr. banska uprava s svojo odločbo z dne 23. septembra 1932. V - št. 574-5. Mostnina pa donaša letno okroglo Din 40.000.—.

Dobili smo tudi zagotovilo, da do sedaj uprava mostu na Otočah oziroma občina Mošnje še ni zaprosila merodajne faktorje za odpravo mostnine in bo kr. banska uprava takoj ukinila mostnino na tem občinskem mostu, kakor je bila ista ukinjena na banovinskih mostovih, čim to sklene in predloži odbor občine Mošnje.

Smatrali smo za potrebno, da naš zadnji članek v tem pogledu dopolnimo, da bo naša javnost pravilno poučena o tej zadevi.

K delavskem taboru pri Sv. Joštu

V nedeljo, dne 26. sept. se je vršil delavski tabor krščanskega delavstva pri Sv. Joštu. Naš list je priporočal delavstvu, da se udeleži tega tabora in nas je veselilo, da se ga je udeležilo kar čedno število krščanskega delavstva. Vsa slovesnost je potekla kar lepo, razpoloženje je motil le govor g. Srečka Žumra, ki je popolnoma brez potrebe napadal Zvezo združenih delavcev. Mnogi so se čudili, da g. Srečko Žumer ni niti najmanj napadal ne socialistov in ne komunistov, pač pa je udrihal po krščanski strokovni delavski organizaciji. Kot odgovor na to je izrekel neki krščanski delavec: „Na vsak način moremo sedaj ustanoviti Zvezo združenih delavcev, če g. Žumer ne napada marksistov, pač pa krščansko delavsko organizacijo.“ To je uspeh g. Žumra. Mi bi g. Žumru svetovali, naj pogleda kar okrog sebe, pa bo lahko videl, zakaj je morala nastati Zveza združenih delavcev, če pa še ne ve, naj pa prebere knjigo: „Zakaj nismo krščanski socialisti“, pa bo našel vse natanko popisano, kje je krivda, da je moralo priti do ustanovitve Z. Z. D.

Bojevniki v škofjeloškem okraju

Na povabilo Zveze bojevnikov so se v nedeljo dne 26. t. m. v Škofji Loki v gostilni Ziherl zbrali bojevniki iz Škofje Loke, Sevške in Poljanske doline ter iz sorške občine. Sestanek je vodil tajnik Zveze Lukež, ki je navzočim razložil namen sestanka za razvoj bojevniške organizacije med Gorenjci.

O ustanavljanju novih skupin in o preosnovanju obstoječih po krajevnih potrebah, se je razvila živahna debata, ki se je zaključila s sklepom, da se nove skupine ustanavljajo načelno po občinah. Zato so se ustanovile nove skupine za Staro Loko, Selca nad Škofjo Loko, Poljane nad Škofjo Loko in za sorško občino. Obstoječe skupine pa se bodo prilagodile tej novi porazdelitvi. Na sestanku je vladala najlepša složnost, ki je nudila pravo sliko lepega bojevniškega tovarištva. Zelo živahen in zanimiv je bil razgovor o skupnem spomeniku neznanemu slovenskemu vojaku na Brezjah. Vsi zbrani tovariši so obljubili, da bodo pomagali Zvezi vsak po svojih močeh do uresničenja tega velikega načrta. Po sestanku že v mraku, je podpredsednik Škofjeloške skupine tov. Ziherl s tajnikom Lukežem in z nekaterimi tovariši na spomenik domačih vojnih žrtev na škofjeloškem pokopališču položil šopek nageljnov s palmo miru.

Nesrečen konec pretepa

Preteklo nedeljo je bilo žegnanje pri Sv. Luciji nad Tržičem. Kakor po navadi so se možje in fantje zbrali po žegnanju v gostilni pri g. Zupanu. Tu je bil tudi Meglič Ludvik, doma iz Brezij nad Kovorjem, ki je pred nekakimi 14 dnevi prišel od vojakov. Alkohol, ki ima skoraj vedno za posledico kakšno nesrečo, je tudi tukaj posegel vmes. Nesrečna pijača je kriva, da so se fantje med seboj sporekli. Na poti domov v Hudem grabnu pa je vsled prerekanja prišlo do pretepa, katerega žrtev je postal Meglič Ludvik. Neki A., mlinar v Lešah in P., delavec iz Slatine, sta začela premetavati Megliča, ki je tako nesrečno padel na beton, da mu je pri tem počila lobanja. Oba napadalca se v svoji vinjenosti nista zavedala dejanja ter sta pustila nesrečnega Megliča v jarku poleg ceste, kjer so ga šele drugi dan zjutraj našli okrog 6. ure delavci, ki so šli na delo. Misleč, da gre za pijanega človeka, so ga hoteli zdramiti, pa so opazili da je človek že mrtev. Stvar je bila takoj naznanjena orožnikom v Tržič, ki so takoj prihiteli na lice mesta. Ker se pri mrtvem Megliču niso videli nobeni znaki poškodbe, je sodišče v Tržiču odredilo obdukcijo, ki se je vršila v Kovorju, kamor je bilo pripeljano truplo pokojnika. Pri obdukciji šele se je ugotovilo, da ima počeno lobanjo in da je vsled tega takoj nastopila smrt.

Oba napadalca, ki sta starejša družinska očeta sta bila doma, ter sta najbrže mislila, da se jima ne bo prišlo na sled. V torek zjutraj sta bila odvedena v sodne zapore v Tržiču. Pogreb pokojnega Megliča je bil v torek v Kovorju.

Obrtniški tečaji

Skupno združenje obrtnikov je izposlovalo od banske uprave predavatelja za kalkulacijo in risanje mizarjev. Razmere, v katerih se nahaja naš obrtnik danes, so zato tako pereče, ker z ozirom na večno valovanje cen ni temu primerno podkovan. Obrtnik mora blago za izdelek prvič kupiti, drugič ga predelati in tretjič prodati, to pa za ceno, da mu je življenjska eksistenca zagotovljena. Pri tem pa se redno dogaja, da večina mojstrov določa cene kar povprek, zato se dogaja, da izdelek dà takorekoč zastonj, ker ne določi prave cene. Da se temu odpomore in da skupno premotrimo splošno tako pogubno postopanje, se vrši kalkulacijski tečaj, katerega obiskujejo mojstri, ki se zanimajo za napredek in razvoj. Na žalost pa pogrešamo one, ki so najbolj potrebni takega pouka, da bi se osebno prepričali kako sramotno je plačan njihov trud. Ker le malo se zavedajo, da je le svinčnik tisti, ki vodi k pravemu uspehu, če se ga rabi takrat ko treba. Predavanja drži g. Ivan Kregar ter so nad vse zanimiva, vzeta iz najnovejšega doživljanja in tako poučna in potrebna, da ne bi smelo manjkati nobenega mizarja, ki hoče da se bo pri svojem obrtu seznanil z najpotrebnejšim. Smelo lahko trdimo, da bi ne smelo biti obrtnika, ki bi pri poštenem delu ne zaslužil toliko, da mu je obstoj zasiguran. Ker ni zanj nobenega zavarovanja, nobenih starostnih oskrb, zato mora skrbeti sam, da se toliko izuri, da ne bo samo orodje tistim, ki ga na račun njegove nevednosti izkoriščajo. Vabimo vse mojstre, da se tega predavanja udeleže, za kar je še vedno čas. Vrši se ob sobotah od 5 do 8 ure in v nedeljo od 8 do 11 ure dopoldne. Ves naš uspeh je v tem, da bomo tudi umsko tako spretni kot smo ročno, šele potem nam bo obstoj sigurnejši.

Tudi čevljarji se zavedajo, da dober rokodelec še vedno lahko obstoja ako sledi času in ustreza modi, dasiravno je navlaka gumija ogrožala njegov obstoj in je one, ki so prepovršno to razumeli, pognala od njihovega poklica. Večerni obisk pod spretnim vodstvom g. Steimana je prav zadovoljiv in smo lahko ponosni na tako razumevanje za čim večjo izpopolnitev. Želimo, da bi udeleženci pridobili kar največ znanja, združenje pa naj skrbi, da se taki tečaji od časa do časa ponove.

Po tem tečaju se bo vršil tečaj za risanje.

Slovo g. in ge. Planina

Prestavljena sta iz Kranja v Ljubljano profesor Francè Planina in njegova gospa soproga, ki sta 8 let odlično delovala na kranjski gimnaziji. Nismo sicer pričakovali, da nas bosta zapustila, a potreba in razmere so jima potisnile pero v roke, da sta napisala prošnji za premestitev v Ljubljano.

Žal nam je sicer, da odhajata, saj izgubi kranjska gimnazija z njima izvrstna učitelja, profesorski zbor pa vedra in kolegialna tovariša in prijatelja.

Kdo ne pozna dobrega in nasmejanega prof. Planine, ljubeznivega in postrežljivega. Vsa kranjska okolica ga pozna, saj ni skoro kraja, kjer se ne bi oglasil in pobiral v jeseni prispevkov za dijaško kuhinjo ali pa stikal za redkimi rožicami. Kljub svoji ljubeznivosti je pa bil odločen in nepopustljiv v borbi za poštenost in pravico.

Ob odhodu iz Kranja za vse požrtvovalno delo tekom 8 let se mu prisrčno zahvaljujemo z željo, da bi se na novem službenem mestu prav prijetno počutil in žel kar najboljših uspehov pri svojem delu v korist mladine in naroda.

Ko jim z mladino vred kličemo prisrčni zbogom, želimo obema, da bi se jima zaradi goste megle bele Ljubljane, kmalu stožilo po črnem Kranju. Takrat naj se zopet vrne s svojo gospo soprogo v Kranj, ki ju bo z odprtimi rokami sprejel v območje svojih hribov in gora, in planin, ki jih je tako rad občudoval in tudi obiskoval.

Mladinskemu pevskemu zboru Prosvetnega društva

Prihajamo v dobo, ko bi si marsikateri fant ali dekle v dolgih zimskih večerih zaželel lepega in prisrčnega razvedrila. Toda kam naj se obrne? Morda bi se posvetil petju? Toda vsak novinec in novinka se takoj ustraši: nimam dobrega glasu — in ne poznam not. Res je — to sta oviri in ne majhni in mnogokrat odvrneta fanta in dekle od petja.

Pred dvema letoma je naš mladinski zbor začel delovati. Stal je ravno tako pred tema ovirama. Toda celota premaga lažje ono, kar posameznik ne more. Težave smo premostili neopaženo in se kmalu uveljavili pri pevskih nastopih.

Močan je naš zbor. Ali novih moči potrebujemo — svežih moči — glasov. Vsak fant ali dekle, ki ima veselje do petja naj pristopi k našemu zboru. Tovariši in tovarišice ga bodo upeljali v naš krog in bo kmalu neopaženo postal naš tovariš pevec - pevka in bo odvisen tudi od njega uspeh našega zbora.

Fant - dekle, kmečkega, delavskega, obrtniškega stanu pristopi k našemu zboru. Pri vsaki pevski vaji se lahko priglasiš za člana-pevca našega mladinskega pevskega zbora.

Pevske vaje bodo v **ponedeljkih** za dekleta **ob 8. uri** v pevski sobi v župnišču in v **petkih ob 8. uri** za zbor v škofiji.

Vaje bodo točno ob napovedani uri.

Jutri na TOMBOLO v Kranj

Opozarjamo na polovično vožnjo po železnici z nedeljskimi povratnimi kartami.

Danes, sobota zadnji dan za nakup tablic po Din 4·-. Jutri stane tablica Din 5·-.

Tedenske novice

KRANJ

Novi mestni kaplan. V Kranj je dospel novi kaplan čg. Jože Vovk, ki je do sedaj služboval na Dobrovi nad Ljubljano. Čg. kaplanu želimo med nami prijetno bivanje ter mu želimo obilo uspehov na novem službenem mestu.

Osebne vesti Na kranjski gimnaziji je nastopil službo v Kranj premeščeni profesor g. Andrej Šarc. Pozdravljamo g. profesorja ter mu želimo obilo uspehov.

Občni zbor prosvetnega društva, se je vršil v petek dne 17. t. m. ob veliki udeležbi članstva. Iz poročil predsednika ter ostalih odbornikov in zastopnikov posameznih društvenih odsekov posnemamo, da je društvo v preteklem letu sicer tiho in skromno, toda vztrajno delalo za pravo katoliško ljudsko izobrazbo. Odbor je reševal tekoče zadeve na 12. sejah, priredilo se je sedem prosvetnih večerov, kateri so bili večinoma zelo dobro obiskani, veliko delo pa so društveni člani izvršili ob priliki veličastnega prosvetnega dne v Kranju. Zelo živahen je bil pevski odsek, manj dramatski ter knjižnica. Slednja se je morala celo leto boriti za denarna sredstva, ki jih od nikoder ni bilo. Sploh so bile društvene finance najbolj težka točka celega leta. Fantovski odsek je živahno deloval ter dobil dva pododseka na Primskovem ter v Čirčičah. Na Primskovem se gradi nov društveni dom, ki bo še letos pod streho, ter bo nudil tamkajšnjim članom prostor za udejstvovanje. Tudi dekleta so se pridno udejstvovala zlasti novi številni pododsek na Primskovem.

Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor s predsednikom g. Peliconom na čelu. Želimo, da bi novi odbor vodil društvo k novim uspehom za pravo ljudsko prosveto, ter upamo, da ga bo pri tem vsa naša dobromisleča javnost radevolje podprla.

Občni zbor Ljudskega odra se je vršil v sredo dne 29. t. m. ob lepi udeležbi članov in prijateljev odra. Po poročilu sedanjega predsednika g. Trefalta se je obširno razpravljalo o delu v bodoči sezoni, kakor tudi o vseh važnejših vprašanjih, ki se tičejo Ljudskega odra. Za novega predsednika je bil izvoljen g. prof. Fortuna, kateremu bo pomagalo lepo število požrtvovalnih sodelavcev, ter upamo, da bo naš oder zopet oživel ter dosegel višino, ki bo odgovarjala željam in zahtevam, ki jih nanj stavijo naši obiskovalci iger.

Oder bo takoj pričel z delovanjem, ter tem potom vabi vse one, ki bi še želeli sodelovati, da javijo svoj naslov novemu predsedniku, ali pa g. Trefaltu v Zadr. banki.

Novo vodstvo bo tudi skrbelo, da se med letom priredijo strokovni tečaji za vzgojo igralskega naraščaja, zato se priglasite v čimvečjem številu.

Čudna nesreča. V sredo dne 29. septembra okrog 9. ure zvečer sta se pripetili pri brvi v dolini Kokre pod tovarno mila g. Focka dve nezgodi. Okrog 11. ure po noči so slišali nekateri klice na pomoč in neko čudno grgranje iz vode na levem bregu Kokre. Prihiteli so tja ter našli preddelavca pri gradnji novega mostu čez Kokro nekega J. Š., ki je bil precej potolčen. Na do sedaj še nepojasnjen način je padel v vodo ter se ob skalah občutno potolkel tako, da je moral še tisto noč iskati zdravniško pomoč. Na vprašanje, kako se mu je pripetila nezgoda, je odgovoril, da mu je postalo slabo in da je v temi padel.

Drugi dan pa se je ugotovilo, da se je isti večer in na istem mestu enaka nezgoda pripetila tudi 22 letni brezposelni delavki M. A. doma iz Ihana. Tudi ona je padla po skalah ter zadobila precej močne notranje poškodbe in si poškodovala nogo, da je morala biti v četrtek oddana v bolniško oskrbo v ljubljansko bolnico, kamor so jo prepeljali z reševalnim avtomobilom.

Nekateri govorijo, da je vse to delo nekega ljubosumnega fanta, za katerega M. A. ni hotela nič vedeti ter da je oba porinil z brvi. Oba ponesrečenca pa odločno tajita, da bi bil njih slučaj v kakšni zvezi. Izgleda, da bo imelo s tem opravka tudi sodišče. Orožniki pridno izsledujejo slučaj in upamo, da bodo uspeli vse to razvozljati in nuditi dovolj jasno sliko obeh nezgod.

Pevska vaja moškega zbora je v petek 1. X. in v torek 5. X. Vaja strogo obvezna. — Pevovodja.

S francoskimi tečaji prične krožek v začetku oktobra. Vse, kateri se zanimajo za ta izpit, vabimo, da se takoj javijo pri gimnazij. slugi g. Semenu ali pri kateremkoli odborniku. Kot že nekaj let tudi sedaj svetujemo staršem, da v pripravljalni tečaj vpišejo ljudskošolske dečke in deklice 4. in 5. razreda, katere mislijo poslati čez eno leto v gimnazijo.

Nesrečno se je končala vožnja z bicikljem po Gaštejskem klancu za pekovskega mojstra g. Bogomira Čadeža. V četrtek zvečer se je namreč peljal po Gaštejskem klancu ter je pustil toliko hitrost, da na ovinku proti mostu ni mogel več kolesa obvladati ter se je zadel v železno ograjo ob cesti pred vratarjem Jugočeške. Dobil je pri padcu močne poškodbe na glavi. Prenesli so ga v hotel Union, od koder so ga z reševalnim avtomobilom prepeljali nezavestnega k zdravniku, ki ga je po pregledu oddal v domačo oskrbo.

Dekliški krožek Prosvetnega društva vabi vse članice, da se sigurno udeleže sestanka, ki se vrši v sredo 6. oktobra v knjižnici Ljudskega doma ob 8. uri zvečer. Vabljena tudi vsa druga dekleta.

Redna telovadba za deklice - naraščajnice se vrši v torek 5. t. m. ob 5. uri pop. Odbor.

Člani fantovskega odseka ne pozabite na sestanek v torek 5. t. m. ob 8. uri zvečer v knjižnici Ljudskega doma.

Skupno združenje obrtnikov v Kranju obvešča svoje člane, da se bo v pisarni združenja od 1. oktobra dalje uradovalo vsak dan, razen nedelj in praznikov od 8 do 14. ure, ob ponedeljkih pa od 8 do 15. ure.

Pomočniški izpiti se bodo vršili v četrtek dne 14. t. m. ob 8. uri zjutraj v pisarni združenja. Kandidati, ki še niso prijavljeni, naj to takoj storé! Prijaviti se je v pisarni združenja med uradnimi urami.

Udeležence nedeljske tombole opozarjamo, naj ne hite v bližino odra, da ne povzročajo nepotrebne gneče. Do odra bodo vodili trije udobni prehodi; ob njih bodo pripravljeni sedeži. Igra bo potekla hitro. Ob morebitni temi bodo trg mogočno razsvetlile 1.000 vatne električne žarnice. Navodila in klicanje številk bodo prenašali ojačevalci. Poleg tega bodo postavljene 4 pomožne table za igro, da bo tako vsak udeleženec vedno informiran o vseh klicanih številkah. Dostop s kolesi na trg ne bo dovoljen. Za nje imajo pripravljena shrambišča gostilničarji. Uvažujte navodila rediteljev in olajšate jim službo. Poslužite se polovične voznine po železnici. Vsi vlaki bodo v nedeljo ojačeni.

Zanimive so številke, ki nam kažejo promet na živinskem sejmu, ki se je vršil dne 27. septembra. Na sejem je bilo prignane goveje živine: volov 41, krav 10, telet 7 in 1 bik. Od teh je bilo prodanih vse razen 2 vola in krave. Najboljšo ceno je imel vol za 3500 Din. Ovc je bilo prignanih 64, prodanih pa samo 27. Najboljša cena je bila 175. Din, najmanjša pa Din 90.—. Prašičev je bilo prignanih 160, prodanih pa samo 99.

Čudna kultura. V predzadnji številki smo objavili imena nekaterih udeležencev okrajne JNS mladine, med katerimi so se nahajala tudi imena akademikov. Ne moremo razumeti zakaj se toliko razburjajo radi tega. Mogoče jih je sram. Ker pa na vsak način hočejo pokazati svojo kulturo in način svojega političnega udejstvovanja, so v svoji „sveti" jezi sklenili, da se bodo radi objave imen v listu maščevali nad urednikom ter ga kratkomalo pretepli. To je vsekakor najboljši način razpravljanja za njih, urednika pa s tem ne bodo prestrašili.

Avtopodjetnik Oto Ravnihar iz Škofje Loke je izgubil na križišču državne ceste iz Kranja proti Naklem, tam kjer pelje pot na Okroglo veliko avtomobilsko plahto. Na njej so bile črke O. R. Škofja Loka. Pošten najditelj se naproša, da jo proti primerni nagradi odda ali pošlje lastniku.

Promenadni koncret. Ob priliki tombole bo na predvečer na Mestnem trgu koncert Kranjskega glasbenega društva. Trg bo mogočno razsvetljen.

Brezplačni svičniki na tomboli. Posetnike nedeljske tombole opozarjamo, da se bodo pri nakupu 4 tablic delili brezplačno svinčniki za črtanje številk.

Tako zelo potrebne stopnice k novemu Zdravstvenemu domu je pričela graditi mestna občina. Stopnice bodo iz Šavnikove poti proti Zdravstvenemu domu. Dela izvršuje g. Nanut iz Kranja.

Dela pri novem mostu hitro napredujejo. Cel opaž oziroma oder za postavljanje konstrukcije samega mostu je dograjen. Podjetju Kavka je uspelo, da je tako visok oder postavilo brez vsake nesreče in skoraj umetniško, da se človek mora čuditi, da je mogoče postaviti tako visok oder iz lesa. S prirezovanjem lesa so že pričeli, enako so tudi že betonirali na obeh straneh struge betonske podložke, v katere se bosta opirala loka. V eni prihodnjih številk bomo točno opisali gradbo ter jo tudi s sliko pojasnili.

Gorenjci nosijo TIVAR-jeve obleke, ker so dobre in poceni

TIVAR OBLEKE

Mimica Zagorska

Pod Triglavom

(Zgodovinska povest iz l. 1415. v dobi kmetskih uporov na Gorenjskem.)

(Dalje)

„Slišala si pa že gotovo o njem. Saj vendar pojo pesmi o njem. „Arnulf Krasni, sonce zemlje Nemške", je vsem znan. Ko sem bil jaz na dvoru njegovega očeta, strica Valerija, je bil čudovito lep. In pravijo, da se ni dosti predrugačil. No, pa saj ga boš videla."

Žena je posili zardela, da bi pokazala možu, kako odveč ji je njegovo pripovedovanje. Grof pa se ni zmenil zato in je vprašal:

„Ali ne bi hotela nekoliko poskrbeti za slavnostni sprejem?"

Jelena se je obrnila in prezirno pogledala moža.

„Ha, jaz naj prevzamem to delo? Čemu imaš cel roj služabnikov? Ljubeznivi moj mož, ti bi nemara rad videl, da bi šla jaz krasiti portal in brisati prag po viteški dvorani?"

Friderik je nalašč prezrl zaničljiv ton, v katerem je govorila žena. Čisto hladno ji je odvrnil:

„Tega nisem mislil. Vem le, da ženska roka zna vse lepše urediti. Ti bi mi utegnila napraviti celo neljube sitnosti s tem, da bi se izognila slavnostnemu sprejemu."

„Kaj takega ne mislim storiti, ter nekoliko bolje od tebe vem, kaj se sme storiti in kaj ne."

„Vendar! Bal sem se že," se je oddahnil Friderik.

„Le ti mi govori tako, kakor se spodobi za viteza in grofa."

„Ti pa pozabi zvečer na večno zbadanje," ji je vrnil **mož.**

„Kaj mi očitaš? Mar zaslužiš prijazno besedo?"

Friderik se je grenko nasmehnil.

„Spomni se, Jelena, zakaj sem spodil pisarja Otona."

Grofici je temna rdečica zalila obraz.

„Se danes trdim, da si mu pokazal vrata po nedolžnem."

Friderik se je začudil.

„Le kaj si upaš reči? Mar nisem sam videl, ko te je poljubil?"

„Pa me je kar tako za šalo."

„Seveda. Grofico, ki je imela takrat triletnega sina, sme grajski pisar za šalo poljubiti. Pomisli, pisar! Sramota!"

„Bil je plemiškega rodu. Ti misliš, da sem ga jaz ljubila? Prav tako sem ga marala, kakor tebe."

Friderik se je ugriznil v ustnice.

„Ali je bilo takrat tudi tako, ko sem odhajal v boj s Turki? Se spominjaš kako si jokala, ko sem jemal slovo?"

„Tisto je bilo pred osmimi leti. Takrat sem imela devetnajst let in nisem poznala sveta tako, kakor danes. Če bi me še enkrat snubil Friderik grof Ortenburžan, bi mu vedela dati pravi odgovor."

„In že bi se jaz danes ženil, bi si tudi znal izogniti goriškega gradu in si drugod poiskati nevesto."

„Kdo je koga prosil ljubezni in roke? Jaz ali ti?"

Grofa je speklo, nejevoljno je zavrnil ženo.

„Prav nič se me nisi branila."

„Ali bi se spet rad prepiral?"

„Jaz ne, pač pa ti od ranega jutra iščeš prilike za prepir. Včasih te res ni moč prenašati."

Žena se je obrnila po dvorani in mu baš hotela nekaj pikrih vreči v obraz. Takrat je pritekel v sobo deček, živahen in lep. Stekel je k materi in jo prijel za roko.

„Mamica, zakaj ne greš na vrt, kjer je tako lepo?"

„Ti si bil že doli, Teodorik? Priden si, ker si tako zgodaj vstal, ga je hvalila mati in mu božala črne, kodraste lase.

Tudi grofu je izginila nejevolja z lica, ko je gledal sina.

„Teodorik, ali veš, da pojdeš jutri na Sokolovo?"

„Saj mi nisi nič povedal, očka. Ti ne veš kako se veselim, da pojdem tako daleč. Gori bom najprej paž in bom nosil lepa oblačila, pa gospodu bom stregel pri gostiji in gospodičnam bom držal pahljače. Potem pa postanem oproda, spremljal bom gospoda grofa na bojnih pohodih. Ko bom enkrat vitez, bom pa preganjal Turke in bom postal še bolj slaven, kakor gospod s Kamna, ki je Pegama obglavil."

Friderik se je nasmehnil dečkovi domišljiji.

„Kje je še to, ljubček! Danes misli na to, da boš moral iti od mene in od mamice, ter da se boš moral naučiti ubogati."

„Nič se ne bojim, oče, saj sem že velik!" Nedolžne črne oči so se zaiskrile in otrok je stopil na prste. „Ali nisem velik očka?"

„Kaj boš, siromak, ko ti je šele sedem let in nisi bil doslej še nikjer. Pri grofu Filipu na Sokolovem bo drugače."

Mali je premišljal, kako bo, ko postane paž. Od doma iti, to res ni prijetno. Toda kaj pomaga! Če hoče postati slaven vitez, mora začeti v zgodnji mladosti. Zasukal se je na peti in se obrnil.

„Žiga je jezdil na pristavo in me je posadil predse na konja. Oh, kako lepo je jezditi konja! Žiga ga je z ostrogami vzpodbadal, pa je tekel kakor veter! To je bilo imenitno! Veš, mama, jaz imam Žigo rad."

„Je že prav. Ali se nisi bal, da bi padel s konja?"

„Čemu? Saj me je Žiga držal." Teodorik je pogledal skozi okno, potem pa je kar naenkrat poskočil. „Še nekaj sem pozabil povedati. Sinoči mi je pisar Viljem povedal tako lepo zgodbo iz davnih dni."

„Kaj pa ti je povedal?"

„Veš, dolgo in lepo zgodbo o vitezu, ki je šel na križarsko vojno, mi je povedal. O, tudi jaz bom postal tak vitez."

„Tudi ti boš, če boš priden."

„Pa še nekdo je danes prišel na grad. Neki berač je prosil božjih darov. Pa tako lepo pesem je zapel o lovcu, ki je šel na visoke planine, da bi ujel orla, kralja planin. Gori pa ga je poiskala smrt, padel je mladi lovec čez pečino in se je ubil. Ti ne veš, kako rad poslušam take pesmi. Vzel sem v kuhinji kos kolača in vina, pa sem mu nesel."

„Pusti berače pri miru," je ošabno rekel Friderik. „Berač te bo dejal v malho in te bo odnesel s seboj. Ti boš grof Ortenburški in ne pristoja to, da bi govoril z berači. Tako sodrgo je treba spoditi z gradu. Da je Žiga tako neumen in jih ne spodi s psi."

„Novice mu prinašajo na grad."

„Žiga sam izve dosti novic, saj vedno popiva v Radovljici in postopa okoli tlačanskih koč."

„Vendar je dobro, če kaj izve."

„Tu gori ni uporov, kakor na Dolenjskem in Štajerskem. Vse je mirno, ker jih znajo dobro krotiti. Edini Lamberg jim pušča preveč svobode, drugi jih imajo dobro na vajetih. A Hartman Kraig! Njega bi morali posnemati, potem bi ne bilo čuti o uporih."

„Tudi prevelika strogost ni dobra."

„Popustljivost je pa še slabša. Mojega rajnega očeta brat Valerij ni nikoli trdo postopal s tlačani. Kakšen je neki Arnulf."

Mali Teodorik se je dolgočasil in je tedaj stekel proti vratom.

„Doli grem, da si ogledam tujega viteza, ki je pravkar prišel."

„In lepo ga pozdravi," mu je velel oče, „on je poslanec tvojega strička Arnulfa, ki bo prišel zvečer v goste."

„Striček Arnulf? Se nikoli mi nisi pravil o njem."

„Ga boš že zvečer spoznal. Zdaj kar pojdi."

Deček je stekel iz dvorane. Friderik pa je zopet hodil od vrat do okna in nazaj do kamina. Jelena je brezbrižno zrla v dolino in na njive ob grajski pristavi, kjer so tlačani želi pšenico.

„Torej boš pomagala pri pripravah za sprejem?"

„Vidim, da brez mene ne morete nič opraviti. Bom že uredila vse potrebno. Zdaj pa pojdi ven, vsak čas ima priti spletična."

Esperantski tečaj. Po dobro uspelem predavanju, katerega se je udeležilo lepo število interesentov in s katerim v zvezi je bilo tudi vpisovanje tečajnikov, se bo v nedeljo 3. X. ob 9. uri dopoldne v kranjski gimnaziji otvoril esperantski tečaj.

Začetnikom esperantskega jezika, ki je danes že močno razširjen in ima zato bodočnost, bo ta tečaj, na katerem se bo učilo po direktni metodi, na prav praktičen in lahek način, z majhnimi stroški, doprinesel uspeh, ki si ga le sami morejo zaželeti. Kdor želi obiskovati ta tečaj se lahko prijavi in sicer najkasneje do nedelje pred otvoritvijo.

V predzadnjem Gorenjcu smo javno vprašali ravnatelja kranjske gimnazije, če so mu znani slučaji, da so dijaki kranjske gimnazije prisostvovali zboru JNS mladine v Ljubljani, ki je zaslovel po znanih fotografijah - dvojčkih v „Jutru". Upali smo, da bomo dobili odgovor, če ne drugje pa vsaj v „Pohodu", toda zaman.

Vendar nismo izgubili upanja, da bomo enkrat le dobili odgovor.

Danes pa moramo zopet javno vprašati g. ravnatelja, če so mu znani slučaji, ko so dijaki kranjske gimnazije prisostvovali ustanovnemu občnemu zboru okrajne JNS mladine, med katero se štejejo seveda tudi starčki. Ker poznamo pripravljenost g. ravnatelja, da vse slučaje dijakov, ki nasprotujejo šolskim predpisom, takoj in zelo objektivno preišče, upamo, da bo tudi te slučaje sodelovanja kranjskih dijakov s kranjsko JNS vsestransko preiskal in tudi vso javnost o tem poučil.

V uredništvu se je zglasil akademik g. Možina in nas zaprosil za objavo, da on ni prisostvoval ustanovnemu občnemu zboru JNS mladine, kar s tem tudi popravljamo naše zadnje poročilo, ker ne maramo, da bi imel g. Možina zaradi tega kako škodo.

Vsak mesec od 3. do 10. **teden ostankov**

Flanele, barhenta, svile, modno-volnenih kamgarnov, štofa, belega blaga za rjuhe, brisač, oksfordov itd. -- Zelo znižane cene.

Crobath — Kranj

VOKLO

V nedeljo popoldne se je od nas poslovil bivši šolski upravitelj g. Franc Rozman, sedaj upravitelj cerkljanske šole. Marinove pode, kjer se je poslovilna prireditev vršila, so napolnili šolski otroci, njihovi očetje in matere in mnogi fantje in dekleta.

Najprej so se poslovili šolski otroci s petjem, s kratko igrico „Nebogljenci" in poslovilnim nagovorom.

Potem pa je sledil nagovor nagovoru, pesem pesmi. Saj je g. Rozman deloval pri vseh organizacijah vasi Voklo. Deloval je pri prosvetnem društvu, vodil je dekliški krožek, bil tajnik pri kmetijskem društvu, pri živinorejski zadrugi in pri gasilski četi.

Posebno lepo se je poslovil dekliški krožek. Po deklamaciji so dekleta zapela svojo himno „Slovenka sem" in nato obsula g. upravitelja s cvetjem med vzkliki: „Bog živi g. Rozmana".

Zadnji je nagovoril g. upravitelja g. župnik Vavpetič. Našteval je mnoge lepe lastnosti g. upravitelja, njegovo vztrajnost pri izpeljavi raznih načrtov, njegovo vzgojiteljsko moč v šoli, zlasti pa njegov zgled življenja po veri, zgled, ki ga je dejal vsem, otrokom in odraslim.

Za vso poslovilno prireditev se je g. upravitelj Rozman zahvalil s toplimi besedami. Obljubil je, da ne bo pozabil kraja, kjer je 11 let deloval.

Od dobrih prijateljev je slovo vedno težko, in to je bil g. upravitelj otrokom v šoli, fantom in dekletom, ki jih je v 11 letih svojega poučevanja v Voklem vzgajal, pa tudi vsem odraslim; zato pa so med prireditvijo mnogim tekle solze po licih.

Gospod upravitelj!

Hvaležnost spremlja v svet Vas naša;
na novo pot, Vas spremljaj Bog!

TRŽIČ

Seja občinskega odbora. V petek 24. septembra je bila seja občinskega odbora. Iz obširnega županovega poročila posnemamo le nekaj važnih točk. — Adaptacijska dela na občinskem domu se bodo pričela spomladi. Dotlej pa se bodo načrti še izpopolnili, razpisala in oddala dela ter preskrbel potrebni denar. — Za proračunsko leto 1936-37 je občina prejela od avčne uprave 45.000.— Din manj obč. doklad, kakor je bilo predvideno v računu. Posledica je, da občina ne more kriti svojih obveznosti. — Pri železniški direkciji se je zaprosilo v imenu staršev, katerih otroci hodijo v Kranj v gimnazijo, naj bi vlak vozil vsaj 10 minut pred pol osmo uro iz Tržiča, da bi se dijaki lahko vozili s tem vlakom v Kranj in jim ne bi bilo treba toliko časa čakati in potikati se po Kranju. Prvi vlak namreč pride v Kranj že okoli 6. ure. — Na pobudo gosp. prof. Šterna se je sklicala anketa za graditev kopališča. Ankete so se udeležili vsi športni klubi, podružnica SPD in drugi merodajni faktorji. Soglasno se je ugotovilo, da je kopališče nujno potrebno, vprašanje je le glede prostora, kjer naj bi kopališče bilo zgrajeno, in kako oskrbeti potrebni kredit. — 16. septembra se je vršila komisija mesta za Virjem radi nove ceste. Komisijo je vodil banovinski ing. Dekleva. — Trasiranje se bo izvršilo še to jesen. — Uprava je sklenila pavšalirati trošarino na suhó meso, mast in mesne izdelke. — Druga točka dnevnega reda je bil statut za sistemiziranje občinskih uslužbencev. Predloženi statut je bil soglasno sprejet. — Komasacija občine je bila istotako soglasno sprejeta. Župan je prebral uradno poročilo, katerega so navzoči brez ugovorov vzeli na znanje .— Župan je poročal o gozdno-gospodarskem načrtu, katerega je napravil g. ing. Kraut, šumski referent v Kranju. Načrt je odbor soglasno odobril. Predložilo se ga bo banovini v odobritev. — Bivši občinski odbor je prekoračil kredit za vsoto 72.454.— Din. Soglasni sklep je bil, da se to pokrije z nepredvidenimi dohodki, ki znašajo 62.871 Din, in iz neizčrpanih kreditov za ceste in najemnine. — V tajni seji je bila na dnevnem redu vloga g. Ivana Lončarja s katero prosi gostilniško koncesijo. Odbor je prošnji ugodil. Današnja večina je s tem dokazala, da se noče maščevati, če vidi nekoga v potrebi in tudi če je ta njen neizprosen sovražnik, tudi takrat ne kadar bi se lahko. Gospod Lončar je svoje čase drugače postopal.

Društvo Rejec malih živali v Tržiču, priredi v nedeljo 3. oktobra v dvorani občinskega doma veliko „Vinsko trgatev" s prav lepim in zabavnim sporedom. Pri tej priliki bo izšla tudi posebna izdaja tržiškega humorističnega lista pod naslovom „Tržiške gofle" s prav pestro vsebino. V tem listu, ki se bo prodajal v Tržiču že v nedeljo zjutraj po tržiških ulicah bodo bralcem stavljeno nekaj ugank, katere se morajo pač pravilno rešiti, ker bo na veselici sami okoli 22. ure zvečer žrebanje dobitkov, ki jih dobijo oni, ki bodo uganke pravilno rešili in katerim bo žreb prisodil iste. Vse natančneje o tem se bo izvedelo iz lista samega. Toliko moremo za enkrat izdati, da je med nagradami prav lepa mlada sanska koza, ki bo v pozni jeseni že za oplemenitev. Zato segajte pri naših prodajalcih pridno po posebni izdaji tega lista.

Vstopnina za osebo je malenkostna Din 3.— in pričetek je ob 16. uri popoldan. K obilni udeležbi vabi odbor.

Na znanje vsem tržiškim rejcem malih živali, koz itd. Društvo ima za pripust prvovrstnega sanskega kozla, ki je proti običajni nagradi za enkratno pripustitev vsem rejcem na razpolago dnevno zjutraj od 7 do 8 ure in zvečer od 5 do 7 ure v društvenih prostorih ob poti na Pilarno. Nadalje ima društvo na razpolago lepe in čistokrvne samce, kakor belega orjaka, francoskega ovnača in belega reksa, ki se pripuščajo v istem času. Poslužujte se vsi rejci le teh čistokrvnih samcev za plemenitev.

Društvo ima na prodaj tudi nekaj samcev belgijskih orjakov, kakor tudi belih orjakov.

PREDOSLJE

Iz poročila odbora Prosvetnega društva smo slišali, da se je knjižnica pomnožila za lepo število novih knjig leposlovne, poljudno znanstvene in strokovne vsebine. Ker se danes veliko bere je važno, **kaj** se bere, zato le pridno segajte po knjigah, ki vam nudijo izobrazbo in pošteno zabavo, tako je povedal knjižničar. Knjižnica je odprta vsako nedeljo opoldan. — Tudi garderoba se je veliko izpopolnila, posebno je omeniti krasen zastor, ki ga je društvo nabavilo. Zato gre posebna zasluga dobrotnikom društva, ki so k temu pripomogli. Iz poročila blagajnika smo slišali da je društvo imelo v preteklem letu 15.000 Din prometa, kar je veliko za naše društvo. Pri volitvah se je izvolil nov odbor s predsednikom Matijo Sajovic-em na čelu. Člani društva so na zborovanju obsodili nesramno preklinjevanje ter sklenili, da vsak po svojih močeh pobija to grdo navado, ki se je začela širiti pri nas.

ŠKOFJA LOKA

Tiskarski škrat. V zadnji štev. „Gorenjca" je ta hudomušnež med novicami iz Loke napravil iz Šubica Antona, Srbiča Antona. Zato smo ga pa sedaj malo za ušesa.

Občni zbor prosvet. društva. V torej je bil občni zbor tukajšnjega prosvetnega društva, kateri je potekel v najlepšem redu. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik g. kaplan Vovk, podpredsednik g. dr. Kocijančič Viktor, tajnik g. Klobovs Peter, blagajnik g. Planina Lovro nato Finžgar Lado, Marguč Silvo itd. Društvu želimo v nastopajočem poslovnem letu čim več uspeha!

Popravljena pot. Ena najlepših a najbolj prometnih pešpoti pri nas je bila prav gotovo ona, ki veže kolodvorsko cesto, gre med Štemarji in Inglčem ter pride na občinsko cesto zraven vojašnice. Zlasti pozimi je bila pot skoro neprehodna. Sedaj pa jo je občina dala temeljito popraviti. Najprej so navozili ilovice nato pa pesek, jo lepo uravnali tako, da je sedaj pot res lepa. Naša pota se sedaj zadnje čase temeljito obnavljajo.

V dušni zmedenosti si je vzel življenje v torek Lotrič Franc, rodom iz Puštala. Pred 2 mesecema je prišel iz Francije ter se je naselil pri svojem bratu uglednemu mizarju Ivanu Lotriču, Fuž pred. 11. V Franciji je pustil svojo ženo. Bil je že dalj časa zamišljen. Vsem naše sožalje!

Prekrižali so jima račune. V noči med soboto in nedeljo je ob en četrt na tri zjutraj zaslišal čevljarski mojster Franko Jožef iz Klobovsove ulice 11 sumljiv ropot iz svoje delavnice, ki je nastanjena v pritličju. Mislil je, da ropot dela njegova mati, a ropot je postal le prevelik, zato je pogledal skozi okno na dvorišče. V tem trenutku sta težko obložena zlikovca stopila na dvorišče. Franko je začel klicati, tatova pa sta planila k dvoriščnim vratom na ulico od tam pa na Mestni trg. Tu pa sta se nahajala mestna stražnika Kozmus Anton in Gerkman Albin, katera sta ju začela takoj zasledovati. Zlikovca sta bežala po mestnem trgu in Karlovški ulici do Sulčkove hiše, kjer sta vrgla blago, katerega sta že po poti na begu precej izgubila. Zavila sta nato med Sulčkovo in Fojkarjevo hišo proti bregu Poljanščice, kjer sta se skrila. Policija je takoj alarmirala sosede, katere so ves prostor obkolili in oba ptiča ujeli ter ju odpeljali v mestni zapor. Pišeta se Petrič Jožef in Malner Jože oba iz Dolenjskega. Franku sta ukradla 1 odejo in 1 predpasnik, kjer sta imela zavito vsega 18 parov čevljev, 6 parov gornjih delov in usnja vsega skupaj v vrednosti 4.500 Din. To blago se je vse dobilo. Ni se pa dobilo Din 20.50, katere sta tudi ukradla.

V hišo sta prišla skozi dvoriščna vrata. Vsa vrata sta odpirala z vitrihi, od katerih enega sta pustila v vratih delavnice. Ravno tako sta pustila tudi nož, katerega sta vtaknila v sosednja vrata, kjer stanuje druga stranka, da bi ljudje ne mogli iz sobe.

Precej škode sta tudi napravila, ko sta nasilno odpirala pohištvo. Sumijo, da sta vlom pri trgovcu Šifrerju izvršila prav tako ta dva potepuha.

Naš polk se je vrnil. V ponedeljek zvečer se je vrnil naš 1. pl. polk zopet v svojo garnizijo. Ljudstvo mu je priredilo prav lep sprejem. Vse hiše od kolodvora do vojašnice so bile v zastavah. Ljudje so prav prisrčno pozdravljali naše fante!

Iz pisarne Kmečke zveze

KOLEDARČEK KMEČKE ZVEZE.

Kmečka zveza bo koledarček za leto 1938 izdala v svoji režiji. Dotiskan bo sredi meseca oktobra in bo vseboval vse ono, kakor lansko leto, poleg tega pa še nekaj novih tabel in člankov o naši organizaciji in kmetijski zbornici. Naročal se bo pri Kmečki zvezi v Ljubljani za ceno, katero bomo sporočili vsem krajevnim organizacijam v okrožnici in tudi v časopisih. Opozarjamo pa že danes vse svoje člane, da mislijo na svoj stanovski koledar, ki je prikrojen njim primerno in kar najpraktičnejše. Koledarček bo nekoliko manjše oblike kot lanskoletni, a v lepi in močni vezavi. Člani Kmečke zveze bodo dobili koledarček pri svojih Krajevnih kmečkih zvezah.

OKROŽNICA.

Ta teden bomo poslali vsem Krajevnim kmečkim zvezam okrožnico z navodili za delo. Prosimo vse odbore edinic, da se točno držijo vseh navodil in da takoj pristopijo k rešitvi posameznih vprašanj. Zlasti je važno, kar povdarjamo tudi na tem mestu, da se tekom meseca oktobra skličejo redni občni zbori onih krajevnih edinic, ki so iz kateregakoli vzroka z njim zakasnile. Ona Krajevna kmečka zveza pa, ki je bila ustanovljena šele v letošnjem letu more z rednim občnim zborom počakati do drugega leta, do termina, ki je predviden v pravilih.

SLAJENJE MOŠTA.

Ministrski svet je na predlog finančnega ministra izdal uredbo o oddajanju sladkorja za slajenje vinskega mošta brez plačila trošarine (državne, banovinske in občinske). Radi neugodnih vremenskih razmer pa je gospod ban izdal letos splošno dovoljenje za slajenje vinskega mošta. Glede postopka nabave breztrošarinskega sladkorja, kakor tudi načina in količine slajenja opozarjamo na današnji tozadevni članek v „Domoljubu". Vsakdo, ki se hoče okoristiti s temi ugodnostmi se mora točno držati predpisanih navodil, katera bo dobil pri svoji občini.

Iz življenja Kmečke zveze

NA DELO ZA KMEČKO ZVEZO.

Doba, največjega in najtežavnejšega dela za kmeta je skoro končana. V tem času, ko je kmet trdo delal od zore do poznega mraka, ko se ni utegnil spočiti za delo naslednji dan pač ni bilo primerno, da bi posvečal veliko pažnje organizacijam. Primanjkovanje časa in utrujenost je onemogočila, da bi se redno vršili sestanki in seje, saj se je komaj ujelo toliko časa, da se je odgovorilo na važnejše dopise. Vendar moramo z veseljem ugotoviti, da kljub vsemu temu niso krajevne organizacije Kmečke zveze popustile v svojem delu toliko, kolikor je bilo pričakovati.

Gotovo je to znak, da naš kmet živi s svojo stanovsko organizacijo v tesnih stikih, da mu je postala potrebna ta organizacija in da je delo v njej polovica njegovega izživljanja. Tako je tudi prav in tako mora biti. V današnjih časih nič več ne zadostuje samo delo na polju, ni zadosti, da kmet izorje in poseje njivo, treba je tudi, da se izobražuje in vzgaja v svojih stanovskih organizacijah. Današnji način življenja je preveč pester in mnogo zahteva od človeka. Težave sicer niso tuje našemu kmetu, celo zelo odporen je postal proti njim ali z dneva v dan se poraja toliko novih vprašanj, da jim je kos samo oni, ki marljivo deluje v organizaciji. V njej dobiva smernice in navodila, kako je treba v raznih slučajih nastopiti, v njej pa dobi tudi moralno oporo, ko vidi, da stojijo njegovi tovariši njemu ob strani, voljni mu vsak čas pomagati. Močnejši in korajžnejši postane, popusti ga malodušje ob prijateljski besedi svojega sotrpina. To prinese organizacija, če se je pravilno razume.

Kaj pa je kmečko ljudstvo v tem času dobrega naredilo za svoje stanovsko organizacijo Kmečko zvezo? Ali ste že pozabili na kmečke tabore, katerih letošnje poletje ni bilo malo? Nikakor ni kmet pozabil misliti na Kmečko zvezo, samo notranje delo je za čas opustil in prirejal zunanje nastope — tabore v obliki, kakor jih je bil vajen nekdaj. Z vso ljubeznijo in navdušenjem jih je pripravil, da so bili res prava manifestacija kmečke misli. Na njih je pokazal svojo moč in tudi korajžno povedal, kaj hoče, za kaj se bori. Navdušil je tudi one, ki so stali ob strani, da so takoj prišli v vrste borcev za kmečke pravice. In še nekaj je lahko vsak, ki je bil navzoč na teh taborih ugotovil. S prikazovanjem starih kmečkih običajev, plesov, različnih skupin je naš kmet jasno povedal, da ljubi svoj stan, da se ga ne sramuje, kot je včasih slišati. Vse, kar je kmečkega in kar se je že skoro pozabilo, hoče zopet poklicati nazaj in oživiti, ker je lepo. Nadvse je pozdraviti to njegovo hotenje in dolžnost vsakega je, da pomaga pri tem delu. Zlasti pa je treba za to navdušiti kmečko mladino, da bo videla, koliko so njihovi predniki cenili svoj stan. S temi tabori torej, je slovenski kmet po dolgem času zopet javno nastopil. Zbral je okoli sebe vse enako misleče, ki jih tarejo enake skrbi in nadloge, pa ne z namenom, da jih pomiluje, amapak da jih dvigne iz vsakdanje zaskrbljenosti, jim pokaže pota za nadalnje delo, in jim da vzpodbude. Dovolj je težko za kmeta vendar ne toliko, da si z združenimi močmi v složnem delu ne bi dalo pomagati. Kmečka zveza je zato tukaj, v njej je treba te sile kmečkega ljudstva povezati trdno. Z navdušenjem, ki se je izražalo na taborih je treba naprej po začrtani poti in ne popustiti, če se naleti na odpor in nerazumevanje. Zgubljanje vere v njen uspeh ni na mestu — čez noč se ne da narediti mnogo — z marljivim in složnim delom uspeh gotovo ne bo izostal.

Močna je Kmečka zveza in v delu za uresničenje svojega programa je že precej napredovala. Niso sicer v njej združeni še vsi oni, ki pripadajo kmečkemu stanu ali velika večina je razumela, da je samo v njej pravo mesto za kmetovo udejstvovanje. Prepričani pa smo, da bodo tudi ti prej ali slej občutili potrebo stopiti v to skupnost in delovati za prospeh kmečkega stanu, katerega predstavljajo. Dejali smo,

B. Rangus zlatar in sodni cenilec **Kranj**

že od Din 90·— dalje

14 kar. zlato že od Din 60·— dalje.

14 kar. zlato že od Din 80·— dalje

Največja izbira ur, zlatnine, srebrnine, **alkoholnih mer**, optike, jedilnega orodja, kristala, **najmodernejših okvirčkov za slike.** — Za vse v to stroko spadajoča popravila in predelave se pod jamstvom strokovno točno in solidno izvrše. — **Prepričajte se pred nakupom,** zahtevajte cenik.

da je čas težkega dela za nami. Treba bo torej sedaj skrbeti, da se začne zopet z organizacijskim delom, sestanki, predavanji, tečaji. Zimska doba ne sme biti samo doba počitka, ampak jo je treba izrabiti z duševnim delom. Po navodilih, ki jih bo dajala centrala boste uravnavali svoje delo, da se boste obogatili z znanjem, ki je potrebno za vsakega kmeta. Da bo pa delo na tem polju prijetnejše boste poskrbeli, da vas bo čim več in da boste priklenili tudi one, katerih do sedaj niste videli v svoji sredi. Morali pa boste tudi poskrbeti, da ne bodo nekatere občine ostale brez organizacije Kmečke zveze. Svetovati jim, kako se ustanovi in pomagati jim pri tem je prijetna dolžnost. Da še nimajo svoje edinice ni morda krivo nerazpoloženje proti stanovski organizaciji ampak neznanje postopka za ustanavljanje in deloma nepoznanje programa Kmečke zveze. Mnogo je takih, ki komaj čakajo, da jih nekdo vzpodbudi. Vi, ki ste blizu njih boste to lahko in brez truda napravili, med tem ko je centrali nekoliko težje. Pomagala pa vam bo tudi ona, če jo boste zaprosili. Naj bo poleg ostalega strokovnega in stanovskega dela vsemu našemu članstvu in vsem edinicam cilj v letošnji zimski dobi: do spomladi ne sme biti ene občine ali župnije več, ki ne bi bila članica naše stanovske organizacije. Pri tem delu vam želimo veliko uspeha; korajžno na pot proti cilju, katerega bomo dosegli, če bomo vztrajni in odločni.

Knjige, mape, bloke, albume, odjemalne knjižice, kaširanje slik in zemljevidov, itd. izvršuje po izredno ugodnih cenah

Knjigoveznica
TISKOVNEGA DRUŠTVA
V KRANJU
(za farno cerkvijo)

Vsa dela se izdelujejo elegantno, trpežno in ceneno.
Javne knjižnice imajo popust!

Kmetijstvo

Čistopasemsko, težko pincgavsko govejo živino redita posestnika: župan Burgar Jože v Hrašah in baron Lazarini pri Sv. Valburgi. Precejšnje število krav pri teh dveh posestnikih je izvirno, naravnost iz St. Johann in Zell am See, iz Solnograškega uvoženo.

Navedena posestnika imata tudi vedno krave in zarod navedenih originalnih krav na prodaj.

Sporočamo to nekaterim živinorejcim, predvsem onim na Jezerskem, katerim se zdi gorenjsko cikasto kmečko govedo **prelahko** in ne zadosti čistokrvno. Zgolj radi teže in radi molznosti ni torej naravne potrebe, da bi mislili na kake druge pasme, kakor na Jezerskem še posamezniki ne morejo pozabiti staro, belo marijadvorsko govedo. W.

Zdravnik Med. univ.
Dr. KAREL PETRIČ
otvarja splošno privatno prakso dne 4. oktobra
Jenkova ul. 1. poleg Dijaške kuhinje.

ŠTAJERSKA PERUTNINA NAJBOLJŠA.

Pod tem naslovom je priobčil „Slovenec" z dne 24. septembra t. l. naslednje zanimivo in poučno obvestilo:

„Znani perutninarski strokovnjak g. Lev Bajkov poroča o tekmovanju med posameznimi vrstami perutnine. Po sklepu kmetijskega ministra je bila na perutninarski postaji Karagjorgjevo v Bački konkurenca med posameznimi vrstami perutnine. Svrha konkurence je bila stalno pregledovanje posamezne vrste perutnine. Na konkurenci so bile zastopane skoro vse naše vrste, pa tudi številne inozemske.

Kontrola se je začela dne 1. januarja 1937 in je bila končana dne 1. septembra 1937. Točke so računali po tem, koliko jajc znese vsaka kokoš, kakšna je vitalnost razvoja piščancev, instinkta iskanja hrane, potrebna količina hrane, odpornost proti vremenskim razmeram, nalezljivim boleznim, in kakšna je teža.

Domače štajerske kokoši so dobile 33 točk, zagorske 30, leghorn in italijanske 23, Rhode-Island, bačke in dečanske 22, bosenske 18, Sussex 14 in Orpington 13 točk. Plymouth-Rock kokoši se niso obnesle, ker so pri polovici vseh glav ugotovili tuberkulozo.

Za strokovnjaka in kmetovalca je jasen izid tekmovanja: ni se treba ozirati na inozemske vrste, ampak tudi naše vrste kokoši so dobre, saj so dosegle najbolje mesto med vsemi vrstami. Posebno je to priznanje dragoceno za štajersko perutnino in njene rejce."

Razglašamo to ugotovitev v zvezi z obvestilom zadnje številke našega lista glede oddaje **čistokrvnih štajerskih petelinov** po okr. kmet. odboru v Kranju.

Opozarjamo tudi, da se snujejo rejska središča štajerske kokoši z redno **kontrolo nesnosti** pri banskem svetniku g. Brodarju v Hrastju in g. Lazariniju pri Sv. Valburgi (z najboljše urejenim kokošnjakom). Sicer pa so se že mnogi drugi posestniki v kranjskem okraju **sami prepričali,** da je štajerska kokoš najboljša in sedaj gojijo ti samo pasemsko čiste „štajerke", na pr.: Burgar v Hrašah, Črnilec v Naklem, Novak Ivan Breg 37, Kepic Cerklje, Zupan pri Sv. Ani nad Tržičem in mnogi drugi.

Obveščamo tudi, da je še par okrajnih subv. štajerskih petelinov po ceni Din 10.— za žival na razpolago in sprejema morebitna naknadna naročila najpozneje še v **ponedeljek 4. oktobra** osebno okr. kmet. referent pri okr. načelstvu v Kranju.

Ženini in neveste!

Tudi na domu Vam ravnotako naredi lepe fotografije in to brez poviška cene

fotograf JUG Kranj

SELEKCIONIRANA SEMENSKA RŽ IN PŠENICA v kranjskem okraju.

„Kakršna setev, taka žetev; kakršno seme, tak pridelek!"

Vpoštevajoč to staro resnico, in z ozirom na letošnji kvantitativno in kvalitativno slab pridelek vsega ozimnega žita, sta okr. kmet. odbor in okrajno načelstvo v Kranju pravočasno razglasila oddajo selektiviranega semenskega žita. Na podlagi dospelih prošenj in prijav sta razdelila kmetovalcem kranjskega okraja te dni:

okr. kmet. odbor v Kranju 2200 kg. selek. semenske pšenice,

kr. banska uprava v Ljubljani 2700 kg selek. semenske pšenice in 250 kg semenske rži.

Vsa pšenica je **beltinskega** izvora. Tehnično razdelitev pšenice je izvršila „Gorenjska kmet. zadruga v Kranju".

Kmetovalci, ki se niso letos priglasili za selek. ozimno žito, lahko opazujejo razvoj in rast selekcioniranega blaga pri sosedih in naj dobijo prihodnje leto seme pri teh, ako bo žito beltinskega **izvora** znatno lepše kakor domače, tu in tam že degenerirano blago.

Vsaj je že letos imel vsak, kdor je sejal lani odbrano beltinsko žito ali žito iz Belja, mnogo lepši pridelek, n. pr. svetnik Brodar v Hrastju, Novak na Pivki, mnogo kmetovalcev v Križah pri Tržiču. Le-ti so naročili letos ogromne množine selekcioniranega semena, a jim žal ni bilo mogoče ugoditi v celoti(kakor tudi kmetovalcem v drugih občinah ne), ker je splošno primanjkovalo blaga.

*

Čeprav je vreme silno zadržalo setev, je ta teden menda pretežna večina kmetovalcev že posejala ozimine.

V kolikor bi vendar te še ne bile posejane in v kolikor ljudje še niso prebrali poučnih navodil o setvi, pripravi zemlje in semena ter gnojenju v gospodarski prilogi „Domoljuba", „Kmetovalca" itd. — tem še nekaj **dopolnilnih navodil o setvi:**

V splošnem velja pravilo, da mora biti **rž v zemlji** v času od 15. septembra do 1. oktobra (čeprav pravijo v Besnici, da je še do 10. oktobra čas!), **pšenica** vendar od 15. septembra do 15. oktobra.

Glavno je, da se ozimna pred nastopom mraza primerno **obraste.** Tudi za pšenico je važno, da se v jeseni že obraste, čeprav se ona lahko obraste tudi spomladi. In iz tega razloga so marsikje že sejali pšenico tudi šele novembra z uspehom. Vse je pač odvisno od zime. V jeseni pred zimo primerno **obrasla pšenica** lažje **kljubuje** raznim rastlinskim in živalskim **škodljivcem,** kakor pred zimo še ne obrasla pšenica.

Za rž pa bi bilo večinoma usodno, ako bi jo sejali prepozno, ker se rž spomladi ne obraste več. Iz tega razloga je tudi čestokrat tako malo uspešna setev rži v krompirišče, ker krompir **pozno zapusti** zemljo in ker krompir pusti preveč **rahlo zemljo.** Rž pa zhteva, da se zemlja **pred setvijo primerno vsede,** da leži pred setvijo **najmanj 14 dni.** Izkušnja je n. pr. pokazala, da je v nekem primeru na 1 ha površine dala na krompirišču 8. septembra sejana rž 20 met. stotov pridelka, 20. septembra vsejana rž 23 met. stotov in 1. oktobra vsejana 26. met. stotov pridelka. 1. oktobra vsejana rž je pač prišla že v **primerno vleženo zemljo** krompirišča.

Za rž v krompirišče je čestokrat tudi najboljše, da to **nič ne orjemo,** marveč **samo pobranamo.** Tudi tu je nek poizkus prinesel zanimivo ugotovitev.

Neko krompirišče se je razdelilo v 4 dele ter se je vsak del različno pripravil za setev. Prvi del se je oralo globoko, drugi del srednje globoko, tretji del plitko, četrti pa se je vendar samo pobranalo. Pridelek je vendar bil na 1 ha (10 mernikov) površine:

Na prvem delu 20.3 met. stotov, na drugem delu 24 met. stotov, na tretjem delu 28 met. stotov, na četrtem delu 23. met. stotov.

Za pšenico pravi pregovor: „Vrzi me v blato in dala ti bom zlato!" Za rž katero je vsejati v primerno osušeno zemljo, bi bilo uvaževanje tega pregovora usodno.

Dočim pšenica ni toliko občutljiva gleda tega, kako **globoko pride seme v zemljo** (čeprav čez 5 cm globoka setev tudi za pšenico ni najboljša), je **rž silno občutljiva glede globine setve.**

Kakor je znano, nastanejo pri vsaki mladi žitni rastlini dvoje vrst korenin: začasne, katere nastavi zrno takoj ob kalitvi in stalne, katere se razvijejo iz vretencev ali kolencev še v zemlji se nahajajoče bili ali stebelca v zemlji. Dočim se stalne korenine pri pšenici razvijejo iz prvega kolenca, se stalne korenine pri rži in ječmenu razvijejo šele iz drugega kolenca in do **razvoja stalnih korenin.** Marsikatero pregloboko vsejano zrno se že povsem izčrpa, predno pride do razvoja stalnih korenin. Kjer ni razvitih korenin, ne more biti dobro razvitih bili in rastline sploh. Radi tega tako slabi uspehi **s pregloboko** v zemljo sejane rži.

Znani semenogojec pl. Lochow-Petkus je **znanstveno in neizpodbitno** ugotovil naslednje pridelke rži ob različni globini setve:

ob setvi 1.3 cm globoko 34.80 met. st. pridelka
ob setvi 2.6 cm globoko 36.89 met. st. pridelka,
ob setvi 5.2 cm globoko 25.80 met. st. pridelka,
ob setvi 7.8 cm globoko 18.20 met. st. pridelka.

Najprimernešja globina za setev rži je torej 2 do 3 cm. Tudi valjanja v splošnem rž ne prenese.

Ako sem razmeroma veliko pripovedoval o setvi rži, sem to storil radi tega, ker v obgorskih okoliših kranjskega okraja (Cerklje, Predvor, tržiški kot) sejejo še vedno prav mnogo ozimne rži. W.

GOLŠAVOST ALI KILAVOST NA STRNIŠČNI REPI.

Kmetijski referent okrajnega načelstva v Kranju sporoča:

Letos je na strniščni repi opaziti izredno mnogo golšavosti. Kakor je referent že ob priliki uradnih potovanj pojasnil, povzročajo to bolezen mikroorganizmi (izredno drobna živa bitja), katere imenujemo znanstveno „Plasmodiophora brassicae".

Golšavost, katera se sicer ni pojavila samo pri repi, marveč tudi pri drugih rastlinah iz botanične skupine križnic (krmifere) na pr. na zelju, kolerabi, divje rastočih križnicah itd., najuspešneje **zatiramo** na ta način, da 4 do 6 let ne gojimo na okuženem polju katerokoli navedenih rastlin. Toliko let se namreč zadržuje bolezen v zemlji.

Če pa želimo pred tem časom na okuženem polju gojiti zelje ali strniščno repo, moramo vsaj pol leta pred saditvijo pognojiti polje z **živim apnom.** Na 1 ha vzamemo 25 stotov živega apna.

Da se bolezen z okuženjem polja ne prenese na zdravo, moramo po obdelavanju okuženega polja dobro očistiti orodje, noge vprežne živine in čevlje delavcev. Ako **bolno repo** ali zelje pokladamo živini, je dobro, da obolelo, golšavo repo ali zelje prej **prekuhamo.** Strogo je paziti na to, da ne pridejo kaki neprekuhani deli bolnih rastlin na gnojišče. Najbolje pa je bolne dele sežgati.

To so nasveti za absolutno zatiranje golšavosti. V praksi bo pač vsak postopal, kakor bo mogel in mu bo najbolje kazalo. Kakor bi bilo tudi na pr. kuhanje repe važno za zatiranje golšavosti, tako bi bilo kuhanje predvsem zdrave repe v splošnem nesmiselno in za molznost krav kvarno. Če pokladamo zdravo repo v **velikih množinah** svinjam, se vendar tudi v tem primeru priporoča repo le deloma kuhati.

VINO
pristno, po konkurenčni ceni, dobite pri Centralni vinarni v Ljubljani Frankopanska ul. 11.

MALI OGLASI
Za vsako besedo v malih oglasih se plača 0·50 D. Najmanjši znesek je 6 Din

Otomane, divane, modroce in vsa v to stroko spadajoča dela vam nudi najceneje ter se priporoča **Viktor Tonejc tapetnik, v hiši g. Kocbeka.**

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni **RERNARD MAKS, tapetnik, Na skali** 5 (v hiši g. Šipica).

Dečka za lažja dela v trgovini in raznašalca, poštenih staršev iščem za takoj. Najraje iz Kranja ali najbližje okolice. Ferd. Hlebš Kranj.

Odda se lep lokal, za kakršnokoli trgovino. Primeren za mesarijo ali mlekarno. Kalvarija 284.

Mizarskega vajenca sprejme takoj mizarstvo „Sloga", Kranj — Struževo 44.

Sprejme se več šivilj za izdelavo moškega perila. M. Kokl, Kranj.

Ketlarice za nogavice sprejema moderna tovarna. Plača od 200 — 300 Din tedensko. Stalna zaposlitev. Pismene ponudbe na upravo pod šifro „Sposobnost".

1000 kg lepih moštaric proda župnišče v Mošnjah.

Večjo množino sadnega drevja, kakor: jablane, hruške, češnje, češplje, marelce ima naprodaj
Hafner Kocjan
Dorfarje št. 8.
p. Škofja Loka

Hubertus plašče, suknje, površnike, damske plašče, obleke in blago za obleke dobite pri
Albin Jazbec
v Kranju

Važno!
Popravljam vse vrste **tehtnic in uteži** in jih žigosane vrnem.
Pesjak Stanko
izdel. tehtnic **Kranj**

Cementne izdelke vseh vrst, najboljše kakovosti Vam nudi po najnižjih cenah, na zahtevo tudi na lice mesta dostavi
Jeraj Franc, Britof

Trboveljski premog
Vam dostavlja na dom po konkurenčni ceni trgovina
F. DOLENC
Kranj Vidovdanska 1.
Samoprodaja LIKALITA - briket oglja za likanje.

Za urednika in izdajatelja odgovarja Vertovšek Milan, v Kranju.

Tiska tiskarna Tiskovnega društva v Kranju.